

закономірна реакція на існування законодавчих «дірок», нездорову економічну систему й незакріплену культуру та самоідентифікацію модерної нації. У разі спрямованої антитіньової політики, необхідні інституційні та економічні ін'єкції мають враховувати природу джерел доходів громадян України, аби не спричинити різкої дестабілізації купівельної здатності та економіки в цілому.

Список використаних джерел:

1. Feige, Edgar L. (2016). "The Meaning and Measurement of Unobserved Economies: What do we really know about the "Shadow Economy"?". *Journal of Tax Administration*(30/1)
2. Варналій З. С. Тіньова економіка : сутність, особливості та шляхи легалізації [монографія] / З. С. Варналій. – К., 2006 р. – 576 с.
3. Malle, Bertram F. (2006). "The actor-observer asymmetry in attribution: A (surprising) meta-analysis.". *Psychological Bulletin*
4. Глущенко С. В. Гроші. Кредит. Кредитний ринок. / Світлана Василівна Глущенко. – Київ, 2015. – 203 с. – (НаУКМА).
5. Товарна структура зовнішньої торгівлі у січні-листопаді 2016 року [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/zd/tsztt/tsztt_u/arh_tsztt2016_u.html.
6. Податкова реформа: факти і цифри [Електронний ресурс] // Міністерство Фінансів України. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/567038854c68e.pdf>.
7. Методичні рекомендації розрахунку рівня тіньової економіки: Наказ Міністерства економіки України від 2009-18-02. — 12 с. — Режим доступу: www.me.gov.ua.

Шолом Ю.В.

Студентка магістерської програми, НаУКМА

ГЕОЕКОНОМІЧНІ ВЕКТОРИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Визначення пріоритетів національної геоекономічної політики стосовно тих або інших міжнародно-економічних об'єднань та коопераційних, інтеграційних процесів для України стало одним з найгостріших питань розвитку держави після здобуття нею незалежності.

Проблемою для України залишається суперечність між більш прозахідним зовнішньополітичним, військово- стратегічним курсом країни та її значною мірою односторонньою економічною залежністю від Росії, та й взагалі від відносин за східним вектором – із блоком країн СНД.

Торговельні відносини України з країнами СНД мають складний та суперечливий характер. СНД характеризується все більшою біполярністю відносин, чітким виділенням центру і периферії, формуванням різнорідних за поглядами цілі, функції, майбутнє організації блоків.

Першочерговою з моменту заснування СНД ціллю було збереження економічних зв'язків, які сформувалися в умовах СРСР. Однак з часом виявилася нераціональність значної частини торгово-виробничих відносин, у зв'язку з колишньою системою адміністративно-командного управління й моделлю внутрішньосоюзного й галузевого поділу праці, значними протекціоністськими бар'єрами з боку РФ, дискримінаційними щодо членів Співдружності, використанням РФ цін на енергоносії як засобу політичного тиску.

З формуванням Україною власної системи зовнішньоекономічних зв'язків Росія втратила роль головного центра економічного тяжіння. Дискримінаційна політика російської влади: проведення антидемпінгових розслідувань, введення широкого спектру квот на українську продукцію (наприклад, труби великого діаметру, горілку), збільшення ввізного мита на товари українського походження, торгові м'ясо-молочні, цукеркові, сирні, трубні та інші "війни - закритість російського ринку та перехід України в 1997 р. на світові ціни на енергоносії викликали переорієнтацію українських підприємств на ринки в інших регіонах. Якщо у 2014 р. на частку Росії приходиться 31,8 % експорту, то у 2016 р. вже 14,3 % відповідно.

Однак для більшості вітчизняних машинобудівних заводів російський ринок продовжує залишатися чи не єдиним споживачем їхньої продукції (53,9% експорту галузі). Особливою статтею українського експорту в Росію є послуги, пов'язані, насамперед, з транзитом енергоносіїв через українську територію, які мають тенденцію до скорочення. Також Росія, Білорусія, Молдавія, Узбекистан все ще залишаються основними партнерами України у торгівлі давальницькою сировиною. Тому бажаною стратегією у східному напрямі для України можемо вважати розвиток недискримінаційних, взаємовигідних зовнішньоторговельних та інвестиційних програм у рамках СНД, здійснюваних на двосторонній основі, на засадах рівноправності; поступова переорієнтація з ринків СНД на європейські сировинні ринки.

Другим стратегічним геоекономічним вектором для України є співпраця з країнами Європейського Союзу. 16 вересня 2014 р. ВР України ратифікувала Угоду про асоціацію між Україною та ЄС (Розділом IV якої і є застосування ЗВТ). Для України ринок Європейського Союзу є другим за значенням після СНД. Товарна номенклатура торгівлі України з країнами ЄС-27 досить вузька. Так, у загальному обсязі українського експорту до ЄС промислові вироби з невисоким ступенем переробки становили 31,5 % (у т.ч. чорні метали - 18,7 %), сировина та напівфабрикати - 15,2 %, енергоносії - 13,1 %, сільськогосподарська продукція - 14,3 %, хімічна і пов'язана з нею продукція - 6,8%, текстильні вироби - 1,4 %. У цілому на ці галузі первинної переробки і незначним рівнем технологічності припадає понад 70 % від загального обсягу експорту України в ЄС. У той же час частка в експорті високотехнологічних товарів та послуг низька (машини, устаткування і транспортні засоби складають усього 17,3 %), конкурентоспроможність української економіки заснована на цінових факторах та порівняльних перевагах, пов'язаних з експортом природних ресурсів і низькою вартістю робочої сили. Наявні передумови для формування високотехнологічного типу конкурентоспроможності не використовуються.

Перспективи розвитку зовнішньої торгівлі послугами України з країнами ЄС значною мірою пов'язані з реалізацією потенціалу транзиту енергоносіїв. Однак для України є загроза бути поступово витісненою з ринку Південно-Східної Європи (Словаччина, Румунія, Болгарія) іншими країнами, зокрема, Росією.

Щоб інтегруватися в Європейське Співтовариство, Україна повинна досягти показників, які визначені Маастрихтською угодою до країн-кандидатів: стабільність своєї грошової одиниці; зниження рівня інфляції до 2 % на рік (у 2014 р. – 25 %, 2015 – 46 %); бюджетного дефіциту до 3 % ВВП (у 2014 р. – 5 %); державного боргу - до 60 %

ВВП; виробництва ВВП на душу населення - 10 тис. доларів США (у 2014 р цей показник в Україні склав 2,3 тис дол.). Тобто головними проблемами, які стоять перед підприємствами реального сектора економіки, є темпи зростання обсягів виробництва, продуктивності праці, конкурентоспроможності товарів, рівня заробітної плати. На вирішення цих питань повинен бути зорієнтований механізм господарювання підприємств і виробничих комплексів економіки трансформаційного періоду.

Для подолання проблем, що стоять на шляху до Євросоюзу, необхідно зрозуміти, що євроінтеграція як основний вектор внутрішньої і зовнішньої політики України повинна бути усвідомлена, насамперед, як прагнення жити в просторі європейських цінностей, а вже потім - як інституційне приєднання до ЄС. Україні необхідно прагнути максимально реалізувати свій експортний потенціал та економіко-географічне положення.

Третім стратегічним геоекономічним вектором для України доречно вважати співпрацю з ОЧЕС (Організацією Чорноморського економічного співробітництва). Остання була створена 25 червня 1992 р. шляхом прийняття Декларації про Чорноморське економічне співробітництво, підписаної 11 державами (Азербайджаном, Албанією, Вірменією, Болгарією, Грецією Грузією, Молдовою, Російською Федерацією, Румунією, Туреччиною, Україною). Пізніше до ОЧЕС приєдналася Сербія. У Босфорській заяві голів цих держав, підписаної в той же день, висловлено прагнення перетворити Чорне море в регіон миру, свободи, стабільності і процвітання за допомогою взаємного співробітництва.

Потенціал співробітництва в ОЧЕС величезний. Населення, яке входить до цього об'єднання, становить понад 330 млн. осіб. Регіон багатий різними природними ресурсами, має потужну виробничу базу, кваліфіковану робочу силу.

Більшість проектів, реалізованих у рамках Чорноморського економічного співробітництва, належить до найбільш життєво важливих для української економіки галузей: енергетики (створення Чорноморського регіонального енергетичного центру), фінансування зовнішньої торгівлі (створення Чорноморського банку торгівлі та розвитку), розвитку науково-технічного потенціалу (створення Чорноморського центру наукових і культурних зв'язків, Конвенція про співробітництво з питань наукової інформації, Організація Дунай - Чорне море, Чорноморський університет), розвитку приватного сектора (створення Центру малих і середніх підприємств, організація численних міжнародних форумів, конференцій та ярмарків).

Актуальність ОЧЕС для України визначається тим, що Чорноморський регіон на сучасному етапі є для неї стратегічно важливим. Стратегічними інтересами України в Чорноморському регіоні є:

- диверсифікація джерел енергоресурсів за рахунок запасів Чорного і Каспійського морів;
- використання території України для транспортування вантажів за маршрутом Схід – Захід і Захід – Схід;
- розширення позицій українських постачальників товарів і послуг на ринках країн регіону;
- поліпшення умов для підприємницької діяльності і стимулювання індивідуальних та колективних ініціатив підприємств та фірм;
- посилення політичного впливу в регіоні;

- входження в Європейську економічну систему.

Для України активна участь в ОЧЕС відкриває перспективи міжнародних економічних зв'язків, які можна визначити як південний вектор – напрям, який ще недостатньо розвинутий.

Отже, проблема вибору ефективної національної гео економічної моделі, тобто схеми створення механізмів співробітництва з іншими країнами, є однією з ключових для динамічного розвитку нашої держави. Ключовими гео економічними векторами всебічного розвитку економіки України на майбутнє можна вважати динамізацію європейського напрямку; усунення дискримінаційних та розвиток взаємовигідних зовнішньоторговельних та інвестиційних програм у рамках СНД, здійснюваних на двосторонній основі, на засадах рівноправності; максимальне розширення контактів як у торговельній, так і інвестиційній сфері з країнами Близького Сходу та Перської Затоки; поглиблення кооперації із країнами Східної Азії.

Однак комплексна оцінка всіх переваг та недоліків міжнародної економічної діяльності України, а також внутрішньої структури співробітництва, що склалися всередині держави, дає змогу стверджувати, що основний корінь проблем спрямовується зсередини назовні, а не навпаки. Це означає передусім, що як зовнішньоекономічні, так і зовнішньополітичні труднощі України зумовлені її внутрішніми проблемами. Як і раніше, недостатньо пов'язані дипломатична і зовнішньоекономічна сфери, явно відчувається безініціативність стосовно багатьох потенційних пунктів переговорного процесу; надто помітним негативним чинником є несприятливий інвестиційний клімат.

Список використаних джерел:

1. Платіжний баланс у 2016 році. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=27033404>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua/
3. Кухарська Н.О. Україна в сучасних інтеграційних процесах: Навчальний посібник. – Одеса: «Атлант ВОІ СОІУ», 2015. – 186 с. – Режим доступу: <file:///C:/Users/User/Downloads/REP0000565.PDF>
4. А.Єрмолаєв, І.Клименко, В.Щербина, С.Денисенко, Л.Поляков. Україна-ЄС: наступні двадцять п'ять років. – Київ, квітень 2016р. – Режим доступу: <http://newukraineinstitute.org/media/news/612/file/Ukraine%20EU.pdf>
5. Гео економічні реформи: проблеми управління : навч.-наук. вид. / [І. В. Розпутенко, Л. В. Ільченко-Сюйва, О. І. Кілієвич та ін.] ; за заг. ред. І. В. Розпутенка. – К. : НАДУ, 2013. – 172 с. – Режим доступу: http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Navch_Posybniku/250b309e-f93c-4833-b152-9cc78879bbf2.pdf
6. Європейський проект та Україна : монографія / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська, О. О. Резнікова [та ін.]. – К. : НІСД, 2012. – 192 с. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/evrop-ea0b8.pdf>

Янчук В.О.

Студентка 4 року навчання, НаУКМА

РЕАЛІЗАЦІЯ РЕЖИМУ ІНФЛЯЦІЙНОГО ТАРГЕТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Уже півтора десятиріччя тому, в 2001 році, Національний банк України вперше оголосив свій намір про зміну монетарного режиму на інфляційне таргетування. Однак лише в 2014 році Національний банк України відповідно до програми співпраці з